

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti o maloleté deti **S.**, **N.** nar. **X.**, **M.** nar. **X.** a **S.** nar. **X.** zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v **K.**, deti rodičov: nebohej matky Mgr. **S. S.**, zomrelej **X.** a otca **Mgr. M. S.**, bývajúceho v **Č.**, zastúpeného JUDr. **G. Č.**, advokátkou v **K.**, za účasti starej matky **K. K.**, bývajúcej v **K.K.**, zastúpenej Mgr. Vandou Durbákovou, advokátkou v **K.**, **o zmenu styku starej matky s maloletými deťmi**, vedenej na Okresnom súde Košice – okolie pod sp. zn. 12 P 119/2009, o dovolaní starej matky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 23. júna 2011 sp. zn. 8 CoP 29/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Košice – okolie rozsudkom z 8. novembra 2010 č. k. 12 P 119/2009 – 103 zmenil rozsudok Okresného súdu Košice – okolie sp. zn. 12 P 207/2006 z 3. mája 2007 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7 CoP 291/2007 zo 16. mája 2008 v časti týkajúcej sa úpravy styku maloletých detí so starou matkou tak, že stará matka je oprávnená stýkať sa s maloletou **N.** a maloletou **S.** každú prvú nedeľu v mesiaci v čase od 14. 00 hod. do 18. 00 hod. s tým, že stará matka maloleté deti prevezme v určenom čase a v mieste bydliska otca, ktorý je povinný maloleté deti na styk so starou matkou pripraviť a v určenom čase ich stará matka v bydlisku otca vráti. Styk maloletého **M.** so starou matkou neupravil a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania. Pri úprave styku maloletej **N.** a maloletej **S.** so starou matkou vychádzal zo záverov znaleckého posudku z 28. 9. 2010 č.

14/2010 (znalca Mgr. B. B.) , podľa ktorých vzťah medzi maloletými deťmi a starou matkou je síce poznačený negatívnym vzťahom medzi ich otcom a starou matkou, ale k jeho narušeniu nedošlo a úprava styku je v záujme maloletých detí. Styk starej matky s maloletým M. neupravil vzhľadom na jeho názorovú vyhranenosť a identifikáciu s otcom prihliadnuc pritom aj na jeho pohlavie. O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. a/ O. s. p.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie otca maloletých detí rozsudkom z 23. júna 2011 sp. zn. 8 CoP 29/2011 rozsudok súdu prvého súdu zmenil tak, že styk starej matky s maloletou N. a maloletou S. neupravil, čím zmenil aj rozsudok Okresného súdu Košice – okolie z 3. 5. 2007 sp. zn. 12 P 207/2006 spojený s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo 16. 5. 2008 sp. zn. 7 CoP 291/2007. Vo výroku o trovách konania rozsudok súdu prvého stupňa zrušil. Odvolanie starej matky (vo výroku, ktorým neupravil jej styk s maloletým M.) ako oneskorene podané odmietol (§ 218 ods. 1 písm. a/ O. s. p.). Uviedol, že povinnosťou súdu bolo v prvom rade skúmať, či úprava styku medzi maloletými deťmi a starou matkou je v záujme detí a či si ju vyžadujú pomery v rodine. V porovnaní so súdom prvého stupňa dospel ale k inému záveru, že narušenie vzťahov medzi deťmi a starou matkou vo všetkých smeroch vylučuje vhodnosť akejkoľvek úpravy styku medzi nimi. Za vhodnejší stimul pre obnovenie vzťahov medzi deťmi a starou matkou (ako úprava styku súdom) považoval stretnutia starej matky s deťmi na základe ich slobodného a spontánneho rozhodnutia , ktoré budú zároveň dostatočne rešpektovať aj rodičovské práva otca. Zdôraznil, že otec má nielen výchovné práva ,ale aj povinnosti . Jednou z nich je vychovávať deti k úcte a láske k starým rodičom a byť deťom vzorom vlastným správaním. Pretože väzby medzi otcom a maloletými deťmi na jednej strane a starou matkou na strane druhej boli v posledných rokoch značne oslabené a narušené ich vzájomnými konfliktmi riešenými aj prostredníctvom núteného výkonu rozhodnutia a ingerencie polície, najmä v tejto adaptačnej fáze, bude treba pristupovať k ich obnoveniu nenásilne, postupne s rešpektovaním záujmov detí (aj keď pod vplyvom otca). O trovách konania rozhodol podľa § 151 ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu v zmeňujúcom výroku, ktorým styk starej matky s maloletými deťmi N. a S. neupravil , podala dovolanie stará matka. Navrhla ho v tejto časti zmeniť tak, že potvrdí rozsudok súdu prvého stupňa o úprave styku . Namietala , že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza zo skutkového zistenia, ktoré nemá v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní a odňatie jej možnosti konať pred súdom (§ 237

písm. f/) postupom odvolacieho súdu spočívajúcim v nepreskúmateľnosti odôvodnenia jeho rozhodnutia o neupravení jej styku s maloletými deťmi .

Otec maloletých detí navrhol dovolanie ako nezákonné, zmätočné a podané v rozpore s § 238 ods. 4 O. s. p. odmietnuť.

Kolízny opatrovník maloletých detí sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O. s. p.) a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 242a ods. 1 O. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci rozhodol odvolací súd rozsudkom vo veci upravenej zákonom o rodine (vo veci úpravy styku starej matky s maloletými deťmi).

Podľa § 238 ods. 4 O. s. p. dovolanie nie je prípustné vo veciach upravených zákonom o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov okrem rozsudku o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností , alebo o pozastavení ich výkonu , o priznaní rodičovských práv a povinností rodičov maloletému rodičovi dieťaťa , o určení rodičovstva , o zapretí rodičovstva alebo o osvojení.

Podľa citovaného ustanovenia teda v danej veci dovolanie proti zmeňujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu nie je prípustné, pretože ním bolo rozhodnuté vo veci upravenej zákonom o rodine (a nejde o výnimky z neprípustnosti dovolania).

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O. s. p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo

vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ O. s. p. (ide o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania , hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existenciu väd uvedených v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. dovolateľka nenamietala a neboli zistené ani dovolacím súdom . Preto prípustnosť dovolania z týchto ustanovení vyvodit' nemožno.

Stará matka maloletých detí namietala odňatie jej možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f / O. s. p.) nepreskúmateľnosťou odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu v napadnutej časti a nesprávne vyhodnotenie vykonaného dokazovania.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania znemožní realizácia jeho procesných práv , priznaných mu právnou úpravou za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Pokiaľ dovolateľka namietala nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti , treba uviesť, že z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (pozri napr. I. ÚS 46/05). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku a vo vyjadrení k nemu , ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (II. ÚS 78/05). Zo spisu pritom vyplýva, že odvolací súd v odôvodnení rozsudku v dovolaní napadnutej časti uviedol rozhodujúci skutkový stav, opísal priebeh konania , stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, vysvetlil čoho sa odvolateľ domáhal a z akých dôvodov, ako sa k nemu vyjadřila stará matka , čoho sa domáhala a čím argumentovala, jasne a zrozumiteľne vysvetlil, ktoré skutočnosti mal preukázané, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa riadil pri ich hodnotení , citoval právne predpisy , ktoré aplikoval na prejednanú vec a z ktorých vyvodil svoje právne závery , ktorými sa dovolací súd z hľadiska ich vecnej správnosti nezaoberal. Teda odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu v napadnutej časti spĺňa parametre odôvodnenia podľa § 157 ods. 2 O. s. p. Preto nebolo porušené právo dovolateľky na spravodlivé súdne konanie (čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky , čl. 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd), ktoré zahŕňa aj právo na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu v dovolaní napadnutej časti (neupravenia styku s maloletými deťmi) a nedošlo k odňatiu jej možnosti konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O. s. p. Len nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia by mohol byť považovaný za vadu, ktorá zakladá prípustnosť a zároveň aj dôvodnosť dovolania podľa tohto ustanovenia (pozri III. ÚS 198/2011), ale o taký prípad v predmetnej veci nejde.

Vo vzťahu k tvrdeniu o nesprávnom vyhodnotení vykonaného dokazovania treba uviesť, že podľa § 132 O. s. p. dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy , a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti , pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci konania. Nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O. s. p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, no táto skutočnosť tiež sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p. (nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy, keď je dovolanie procesne prípustné (pozri § 241 ods. 2 písm. a/ až c/ O. s. p.).

Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O. s. p. , ani z ustanovenia § 237 O. s. p. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie starej matky maloletých detí ako také, ktoré smeruje proti časti rozhodnutia , proti ktorej nie je prípustné, odmietol. Pritom , riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa rozsudkom odvolacieho súdu v napadnutej časti z hľadiska jeho vecnej správnosti.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 146 ods. 1 písm. a/ O. s. p.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 22. novembra 2011

JUDr. Daniela Š v e c o v á, v.r.

predsedníčka senátu

Za správnosť :

Hrčková Marta